

MEMO van het college aan de raad

Datum : 12 juni 2024 juni 2024
Zaaknummer : Z24 158660
Documentnummer : D770319
Aan : Gemeenteraad
Van : College
Onderwerp : Meicirculaire 2024
Portefeuillehouder(s) : M. Wieseahn-Vrijman
Inlichtingen bij : J. Belleman

Aanleiding

- De memo is opgesteld om de raad te informeren over de verwerking van de meicirculaire
- Op initiatief van het college als onderdeel van de actieve informatieplicht

Kernboodschap

Vaststelling van de bijbehorende begrotingswijziging is nodig om de meerjarenbegroting te actualiseren.

Inleiding:

Jaarlijks zijn er minimaal twee momenten waarop het rijk de algemene uitkering gemeentefonds actualiseert namelijk de meicirculaire en de septembercirculaire. In de meicirculaire worden de effecten van de voorjaarsnota vanuit het rijk op de algemene uitkering opgenomen en in de septembercirculaire de effecten van de miljoenennota en de rijksbegroting. Als er daarna nog grote wijzigingen zijn c.q. fouten die moeten worden gecorrigeerd dan kan het rijk nog een extra (december)circulaire uitbrengen.

Met betrekking tot de algemene uitkering heeft het rijk besloten om de aanpassing van de wijze van indexering vervroegd ingaande 2024 in te voeren. Ook is de verder oloop van de opschalingskorting geschrapt.

De volgende zaken blijven voorlopig onduidelijk:

- Het extra budget jeugdhulp is vanaf 2026 nog steeds niet definitief vastgesteld
- Het effect van het onderzoek naar de OEM (overige eigen middelen)
- Het verdere ingroei pad van de herverdeling gemeentefonds wordt niet eerder dan begin 2025 duidelijk
- De stand van zaken met betrekking tot de mogelijke verruiming van het belastinggebied gemeenten

Onderstaand het overzicht van de mutaties van deze circulaire ten opzichte van de voorgaande circulaire, daarna worden de mutaties kort toegelicht.

	2024	2025	2026	2027	2028
Stand algemene uitkering na septembercirculaire 2023	49.062.000	50.876.320	47.775.371	49.388.589	50.816.015
Algemeen					
1 Volume accres historisch Bbp	-402.956	-563.232	1.073.902	1.059.387	1.063.653
2 LPO accres prijs Bbp	-693.084	-1.581.070	-1.857.039	-1.925.460	-1.849.833
2a Incidentele compensatie	967.093	864.962	178.338	143.056	111.761
3 Schrappen oloop opschalingskorting vanaf 2026			891.689	881.536	874.817
4 Afrekening ruimte onder BCF-plafond 2023	286.098				
Uitkeringsfactor, ontwikkeling uitkeringsbasis					
5 Hoeveelheidsverschillen	775.877	747.370	659.161	676.007	688.902
6 Ontwikkeling uitkeringsbasis en uitkeringsfactor	165.213	354.031	410.952	421.437	416.212
Taakmutaties en decentralisatie uitkeringen					
7 Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	32.909	34.106	33.282	34.519	35.674
8 Besparingsverlies Jeugd		508.482			
9 Uitvoeringskosten Omgevingswet	156.296				
10 Overige taakmutaties en decentralisatie uitkeringen	2.909	70.019	54.600	56.330	64.082
WOZ					
11 WOZ-waarden mutaties, aanpassing rekentarieven en Woz waardering	-223.651	-830.224	-830.224	-830.224	-830.224
3 D's in het sociaal domein					
12 Participatie (IU)	187.222	140.153	139.916	137.855	138.635
Stand algemene uitkering na meicirculaire 2024	50.315.926	50.620.917	48.529.948	50.043.032	51.529.693
Effect meicirculaire 2024	1.253.926	-255.403	754.577	654.443	713.679
Mutaties met gevolg voor saldo					
7 Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	-32.909	-34.106	-33.282	-34.519	-35.674
8 Besparingsverlies Jeugd		-500.000			
12 Participatie (IU)	-164.616	-115.088	-112.706	-108.816	-106.565
Effect op begrotingssaldo van de meicirculaire 2024	1.056.401	-904.597	608.589	511.108	571.440

1 Volume access historisch Bbp

In de Voorjaarsnota 2024 heeft het ministerie van BZK besloten om het gemeentefonds vanaf 2024 te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Uitgangspunt is dat het gemeentefonds meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product volgt. De volumeontwikkeling van de fondsen wordt gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2, waarbij t het huidige jaar is) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, waardoor het gemeentefonds minder schommelt. De cumulatieve nadelige mutatie voor het volume deel in de jaren 2024 t/m 2028 bedraagt: € 299 miljoen (N) in 2024, € 421 miljoen (N) in 2025, € 809 miljoen (N) in 2026, € 808 miljoen (N) in 2027 en € 819 miljoen (N) in 2028.

2 LPO accres prijs Bbp

In de Voorjaarsnota 2024 heeft het ministerie van BZK besloten om vanaf 2024 het LPO accres te bepalen op basis van de ontwikkeling van het prijs Bruto binnenlands product (Bbp) van het lopende jaar, waardoor het gemeentefonds op een reëel 'niveau' blijft. Deze systematiek was in de septembercirculaire 2023 toegepast vanaf 2027, maar is in deze circulaire vervroegd naar toepassing vanaf 2024.

De tranche van het lopende jaar wordt telkens bij de Voorjaarsnota definitief bepaald. De prijs-Bbp ontwikkeling is gebaseerd op de CEP-raming (Centraal Economisch Plan) van het CPB. In de CEP-raming 2024 is een lagere prijsontwikkeling voorzien, waardoor de prijscompensatie lager uitpakt ten opzichte van september 2023. De cumulatieve nadelige mutatie voor het prijs deel in de jaren 2024 t/m 2028 en bedraagt € 514 miljoen (N) in 2024, € 1.188 miljoen (N) in 2025, € 1.403 miljoen (N) in 2026, € 1.473 miljoen (N) in 2027 en € 1.426 miljoen (N) in 2028.

De verlaging die volgt uit de systematiekwijziging is een eenmalige (gedeeltelijke) compensatie door het ministerie van BZK toegekend. De compensatie is in een aparte regel 2a ('Incidentele compensatie') weergegeven.

2a Incidentele compensatie

Zie tekst onder 2.

3 Schrappen oploop opschalingskorting vanaf 2026

De oploop van de opschalingskorting wordt vanaf 2026 structureel geschrapt. Dit resulteert in een plus van € 675 miljoen vanaf 2026.

4 Afrekening ruimte onder BCF-plafond 2023

Jaarlijks wordt bij de septembercirculaire een inschatting gemaakt van de declaraties door gemeenten bij het BTW Compensatie Fonds. In de meicirculaire wordt nu een hogere onderschrijding verwacht ten opzichte van het plafond (€ 4,191 miljard) wordt € 573 miljoen uitgekeerd via de uitkeringsfactor van het gemeentefonds. Dit is € 213 miljoen meer dan voorzien in de septembercirculaire.

5 Hoeveelheidsverschillen

Dit betreft het gevolg van mutaties in de volumina per maatstaf. Het voordelige effect voor Bergen ontstaat deze keer vooral (circa € 500.000) door aanpassing van de maatstaf lage inkomens met drempel. De methodiek voor de berekening hiervan is ingaande december 2023 aangepast door het CBS (landelijk bleken er veel minder te zijn dan in eerdere cijfers werd weergegeven) en het CBS rond de aantallen af op 100. Door het bedrag van deze maatstaf kan een verschil van 100 echter tot flinke schommelingen leiden. Vooralsnog wordt dit verwerkt zoals door het CBS is aangeleverd. Het risico bestaat dat dit door toekomstige ontwikkelingen in één keer met 100 naar beneden wordt bijgesteld wat dan direct een groot negatief effect heeft.

6 Ontwikkeling uitkeringsbasis en uitkeringsfactor

De uitkeringsbasis daalt als gevolg van ontwikkeling van de volumina van maatstaven.

Hierbij spelen onder andere de actualisatie van de raming van de maatstaven huishoudens met een laag inkomen met drempel, laag opleidingsniveau met drempel, landelijke en regionale centrumfunctie, omgevingsadressendichtheid, de OZB-maatstaven en de neerwaartse

bijstelling van de ramingen van het aantal bijstandontvangers een rol. De volumina-aanpassingen van de genoemde maatstaven hebben een positief effect op de uitkeringsfactor.

7 Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden

Dit bedrag wordt voorlopig gereserveerd als toekomstige bijdrage Zaffier. De uitvoering van deze taak is belegd bij Zaffier. Zaffier wordt gevraagd aan te geven of en zo ja hoeveel zij nodig hebben en waarvoor dat ingezet gaat worden.

8 Besparingsverlies Jeugd

In het coalitieakkoord Rutte IV is een aanvullende besparing op Jeugdzorg opgenomen die oploopt naar structureel € 511 mln. vanaf 2027. De geraamde besparing van € 500 mln. in 2025 kan nog niet gerealiseerd worden, omdat de maatregelen die tot besparing moeten leiden nog niet zijn gerealiseerd. Daarom wordt incidenteel € 500 mln. toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds. Voor Bergen een bedrag van € 508.482 (V) Hiervoor was in de gemeentelijke begroting aan de uitgaven kant al rekening mee gehouden voor een bedrag van € 500.000 (N). Dit wordt nu ook in de begroting gecorrigeerd waardoor een klein voordeel van € 8.482 resteert. De verwachting is dat het nieuwe kabinet deze ombuiging afschaft, als dit gebeurt zal dit voor 2026 en verder in de septembercirculaire worden verwerkt.

9 Uitvoeringskosten Omgevingswet

Dit betreft de vergoeding voor de te maken invoeringskosten van de Omgevingswet. Deze kosten zijn echter al binnen de werkorganisatie BUCH begroot en hoeven daarom niet te worden gereserveerd als uitgaven.

10 Overige taakmutaties en decentralisatie uitkeringen

Betreft zestien kleinere budgetaanpassingen die niet verder worden gespecificeerd

11 WOZ

Betreft de extra korting op de algemene uitkering door de waardeontwikkeling en de door het Rijk gebruikte en verwachte indexatie (6,3%) van de OZB opbrengsten zoals die in de meicirculaire wordt gepubliceerd.

Uitgangspunt is in Bergen dat we minimaal het percentage volgen dat in de meicirculaire wordt gepubliceerd (6,3%). Naar aanleiding van het in de meicirculaire 2024 gepubliceerde percentage stijging van 6,3% bekijkt het college of voorgesteld wordt om het in de kadernota 2025 opgenomen percentage van 4% stijging van de opbrengsten in de begroting 2025 bij te stellen naar 7%. Een verschil van € 362.000 met wat nu inclusief de kadernota staat begroot.

Onderbouwing van de 7%:

Begroot opbrengsten woningen 2024 € 8.577.000 en niet-woningen € 3.495.000 is totaal € 12.072.000. Er vindt nu een hogere korting plaats van € 830.000 in verband met de verevening in het gemeentefonds. Dit komt neer op een korting van 6,88%. Als we de korting budgetneutraal willen maken en ook een werkelijke index 2025 willen opnemen dan is een index van $6,88\% \cdot 102,3\%$ (Pbbp 2025) van 7% noodzakelijk. Dit is een verschil van circa € 362.000 met wat nu staat begroot na de Kadernota 2025.

12 Participatie WSW

Betreft de aanpassing van bergote uitgaven van de WSW (Wet sociale werkvoorziening) die wordt uitgevoerd door Zaffier.

De begrote uitgaven worden nu even hoog begroot als de te ontvangen inkomsten vanuit het Rijk.

Verwacht begrotingssaldo

N= Nadeel, V= Voordeel, bedragen * 1.000	2024	2025	2026	2027	2028	
Stand begrotingssaldo na raad 25 april 2024	2.268 V	5.588 V	978 N	1.931 N	2.849 N	
Beleid rijden strand	0	7 N	7 N	7 N	7 N	B&W 21-05-24
Plustaak Bestuursopdracht borging continuïteit de Blinkerd (Schoorl)	50 N	0	0	0	0	B&W 21-05-24
KN 2025 collegedeel	356 N	156 N	158 N	141 N	165 N	B&W 28-05-24
Nota actualisatie grondexploitaties (NAG) 2024	12 V	75 N	51 N	70 N	0	Raad 30-05-24
Stand begrotingssaldo na raad 30 mei 2024	1.875 V	5.350 V	1.194 N	2.149 N	3.022 N	
Locatie-onderzoek herhuisvesting consultatiebureau in Bergen	25 N	0	0	0	0	B&W 11-06-24
De Kiem (EadH) tijdelijke huisvesting	30 N	195 N	84 N	0	0	Raad 20-06-24
Voetbalfusie VV Egmond	0	0	70 V	42 N	42 N	Raad 20-06-24
Marktverkenning parkeergarage Schoorl	10 N	0	0	0	0	Raad 20-06-24
Verwachte stand begrotingssaldo na raad 20 juni 2024	1.810 V	5.155 V	1.208 N	2.191 N	3.063 N	
KN 2025 raad	37 V	4.219 N	1.909 N	1.711 N	1.502 N	Raad 04-07-24
Jaarrekening 2023 resultaatbestemming deels t.l.v. saldo 2024	1.000 N	0	0	0	0	Raad 04-07-24
Meicirculaire 2024	1.056 V	905 N	609 V	511 V	571 V	Raad 04-07-24
Verwachte stand begrotingssaldo na raad 4 juli 2024	1.903 V	31 V	2.508 N	3.391 N	3.994 N	